

PIEKSÄMÄEN KAUPUNKI

OMAISHOIDON TUEN TOIMINTAOHJE

Omaishoidon tuen tarkoitus:

Omaishoidon tuen tarkoituksena on edistää hoidettavan edun mukaista hoitoa ja turvata riittävät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut sekä hoidon jatkuvuus ja omaishoitajan työn tukeminen.

Omaishoidon tuen järjestämis- ja valvontavastuu on sillä kunnalla, joka sosiaalihuoltolain 3 luvun mukaan on velvollinen järjestämään hoidettavan sosiaalipalvelut. Laki ei kuitenkaan takaa hoitajalle subjektiivista oikeutta omaishoidon tukeen, vaan se on kunnassa määrärahasidonnainen.

Omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotona omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Mikäli hoito ja huolenpito erityisistä syistä järjestetään hoitajan kotona, sovelletaan ympärivuorokautiseen hoitoon perhehoitajalain säännöksiä silloin, kun myös muut perhehoidolle asetetut edellytykset täyttyvät

Omaishoidon tuella tarkoitetaan kokonaisuutta, joka muodostuu hoidettavalle annettavista palveluista sekä omaishoitajalle maksettavasta hoitopalkkiosta, vapaapäivistä ja omaishoitoa tukevista palveluista. Mikäli hoitaja on kokopäivätöissä, ei maksuluokkia 2 – 3 myönnetä. Omaishoidon tukea ei myönnetä kuin poikkeustapauksissa alle 3-vuotiaan lapsen vanhemmille.

Omaishoidon tuen myöntämisen perusteet:

Omaishoidon tukea voidaan myöntää, jos seuraavat edellytykset täyttyvät.

- Henkilö tarvitsee alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen syyn vuoksi kotioloissa perushoitoa, huolenpitoa, ohjausta ja/tai valvontaa ympärivuorokautisesti.
- Hoidettavan omainen tai muu läheinen henkilö on valmis vastaamaan hoidosta ja huolenpidosta tarvittavien palvelujen avulla.
- Hoitajan fyysinen ja psyykinen terveys ja toimintakyky vastaavat omaishoidon asettamia vaatimuksia. Hoitajan sopivuus omaishoitajaksi arvioidaan kotikäynnillä ja tarvittaessa terveystarkastuksella.
- Hoidettavan koti on siellä annettavalle hoidolle ja huolenpidolle sopiva ja turvallinen.
- Omaishoidon tuen myöntäminen katsotaan olevan hoidettavan edun mukainen.

Hakeminen:

Omaishoidon tukea haetaan kirjallisesti tarkoitusta varten laaditulla lomakkeella, joka löytyy myös netistä Pieksämäen kaupungin sivuilta. Hakemukseen on hyvä liittää tuore lääkärin lausunto. Tukea voi hakea Pieksämäellä ympäri vuoden. Hakemusten käsittelyaika on 1–2 kuukautta. Hakemukset toimitetaan osoitteella:

Omaishoidon tuen palveluohjaaja
Pieksämäen terveyskeskus
Tapparakatu 1 – 3
76100 Pieksämäki

Omaishoidon tuen arviointi:

Hakemuksen saavuttua toimistolle, hoidettavan luokse tehdään aina kotikäynti, jossa hoitajan on oltava mukana. Kotikäynnin tarkoituksena on määritellä hoidettavan tuen ja palveluiden tarve. Hoidettavan toimintakyvyn arviointiin käytetään erilaisia mittareita (RAVA, MMSE, Arjessa selviytymisen profiili jne.) ja lääkärinlausuntoa. Kehitysvammaisten ja vammaisten osalta arviointiin osallistuu vammaisten palveluohjaaja tai joku muu asiantuntija.

Lapsen arvioinnin kohdalla häntä verrataan terveeseen samanikäiseen lapseen. Käytössä on myös lapsen / nuoren arviointi mittari omaishoidon tukea myönnettäessä. Arvioinnin apuna voidaan käyttää terveydenhuoltoa, päivähoitoa, koulua jne.

Päätös:

Kirjallinen omaishoidon tuen viranhaltijapäätös tehdään aina hakijalle, josta on valitusoikeus. Omaishoidon tuki on veronalaista tuloa. Päätökseen tyytymättömällä on oikeus tehdä kirjallinen valitus päätöksestä perusturvan yksilöasioiden jaostoon 30 päivän kuluessa. Muutosta yksilöasioiden jaoston päätökseen haetaan hallinto-oikeudesta.

Hoitopalkkio ja palvelut:

Lain mukaan hoitopalkkio määräytyy hoidon sitovuuden ja vaativuuden mukaan. Tuki on indeksiin sidottu ja se tarkistetaan vuosittain. Hoito- ja palvelusuunnitelma tarkistetaan vuoden välein tai tarpeen mukaan.

Omaishoidon tuki sovitetaan yhteen muiden kotona asumista tukevien palvelujen kanssa, kuten kotihoito, kotisairaanhoido , vammaispalvelut ja muut tukipalvelut. Lääkärin määräämät kotisairaalanpalvelut tulevat aina omaishoidon tuesta riippumatta.

Hoitopalkkiot vuonna 2017:

1. Peruspalkkio 418,87 €/ kk.
 - Rava-toimintakykymittari 2,5
 - Minimenttal-testi alle 20
 - Arjessaselviytymisen profiili -1
 - Lapsen / nuoren arviointi 26–38 pistettä
 - muistisairas, joka vaatii jatkuvaa valvontaa
 - lapsi, joka tarvitsee runsaasti enemmän hoitoa, kuin normaali saman ikäinen lapsi
 - pitkäaikaissairas, vammainen tai vanhus, joka tarvitsee päivittäin apua, selvitäkseen henkilökohtaisista toiminnoistaan (ruokailu, liikkuminen, wc-toiminnat, pukeutuminen, henkilökohtainen hygienia, lääkehuolto jne.).
 - mielenterveysasiakas, jonka kotona hoitaminen on haastavaa.
 - omaishoidon tuen lisäksi voi saada tukipalveluja (turvapuhelin, ruokapalvelu) tai kotihoitoon sairaanhoidollisia palveluja.

2. Korotettu palkkio 607,11 €/ kk.

- Rava-toimintakykymittari yli 3
- Minimenttal-testi alle 15
- Arjessaselviytymisen profiili -2
- Lapsen / nuoren arviointi 39–51 pistettä
- hoidettava, joka tarvitsee ympärivuorokautista avustamista tai läsnäoloa
- pitkäaikaissairas, vammainen tai vanhus, joka tarvitsee paljon toisen ihmisen apua päivittäisissä toiminnoissaan
- kaikki laitospäivät vähentävät omaishoidon tukea, paitsi lakisääteiset vapaapäivät (3 vuorokautta kuukaudessa).
- omaishoidon tuen lisäksi voi saada tukipalveluja (turvapuhelin, ruokapalvelu) tai kotihoidon sairaanhoidollisia palveluja, sekä avuksi hoitamaan hoidettavaa, joka tarvitsee kahden henkilön avun hoidossa.

3. Hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen hoitopalkkio 881,93 €/ kk.

- Rava-toimintakykymittari yli 3
- Minimenttaal testi alle 10
- Arjessaselviytymisen profiili -2
- Saattohoitotilanne
- hoidettavan toipuessa vakavasta leikkauksesta tai sairaudesta
- lapsen / nuoren arviointi 52–65 pistettä
- tehostettu hoito ja jatkuva hoidon tarve, asiakas ei selviä yksin ilman valvontaa.
- omaishoidon tuen lisäksi voi saada tukipalveluja (turvapuhelin, ruokapalvelu) tai kotihoidon sairaanhoidollisia palveluja, sekä avuksi hoitamaan hoidettavaa, joka tarvitsee kahden henkilön avun hoidossa.

Keskeytykset omaishoidon tuessa:

Silloin, kun sovitut hoitajaksot ylittävät lakisääteiset vapaapäivät 3 vuorokautta kuukaudessa, esim. viikko kuukaudessa, vapaapäiviin menee 4 päivää ja 3 päivää vähentää omaishoidon tukea. (Päiväkohtainen palkkio = kuukausipalkkio jaettuna 30:llä)

Jos hoidettava joutuu päivystyksen kautta sairaalaan, keskeytyy hoitopalkkion maksaminen kuukauden kuluttua.

Jos hoito keskeytyy hoitajasta johtuvasta syystä tai hoidettavasta johtuvasta muusta kuin terveydellisestä syystä, hoitopalkkio keskeytyy 7 vuorokauden kuluttua.

Jos kotipäiviä on vähemmän kuin 15 päivää kuukaudessa, ei vapaapäiväoikeutta ole. Hoitopäiviä kotona on oltava enemmän kuukaudessa kuin hoitopaikassa säännöllisesti. Pitkät jaksot hoitopaikassa säännöllisesti johtavat aina uuteen arviointiin omaishoidon tuessa.

Hoitajalla on velvollisuus ilmoittaa omaishoidon palveluohjaajalle kaikista äkillisistä keskeytyksistä tai kuntoutuksista.

Omaishoidon tuen maksaminen:

Omaishoidon tuki maksetaan kuukauden viimeisenä arkipäivänä takautuvasti ja tuki on veron alaista tuloa.

Omaishoitaja ei ole työsopimuslain tarkoittamassa työsuhteessa Pieksämäen kaupunkiin, vaan kysymyksessä on toimeksiantosopimussuhde.

Pieksämäen kaupungilla on tapaturmavakuutus (608/1948) 57 §:n 1 momentin mukaan omaishoitajille (Pohjola).

Omaishoitajalle kertyy eläkettä 68–vuotiaaksi saakka kunnallisen eläkelain mukaan. Eläkeasi-oista saa lisätietoa kuntien eläkevakuutuksesta www.keva.fi.

Omaishoitajan lakisääteiset vapaapäivät Pieksämäellä:

Lakisääteinen lomaoikeus toteutetaan hoito- ja palvelusuunnitelmassa määritellyllä tavalla. Omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata kolme vuorokautta sellaista kalenterikuukautta kohti, jonka aikana hän on yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin. Sidonnaisuus katsotaan ympärivuorokautiseksi siitä huolimatta, että hoidettava viettää säännöllisesti vähäisen osan vuorokaudesta käyttäen kotinsa ulkopuolella järjestettyä sosiaali- tai terveystalvveluja tai saaden kuntoutusta tai opetusta. Vapaapäiviä voi pitää enintään 3 kuukauden vapaapäivät kerralla tai erikseen sovitulla tavalla, eivätkä nämä päivät vähennä omaishoidon tukea.

Oikeus lakisääteisiin omaishoidon vapaapäiviin kirjataan omaishoidon tuen sopimukseen aina. Kotihoitopäiviä on kerryttävä 16 päivää kuukaudessa, jotta on oikeutettu omaishoidon vapaapäiviin. Mikäli hoidettava on säännöllisesti hoitajaksoilla, lakisääteiset vapaapäivät täyttyvät palveluasumisen aikana.

Pieksämäen kaupungissa omaishoidon vapaita voidaan pitää seuraavasti:

- Lakisääteisten vapaapäivien ajaksi hoidettava menee palveluasumisyksikköön tai perhekotiin. Vuorokausimaksu on 11,50/vuorokausi. Varaukset on tehtävä ajoissa, viimeistään 2 viikkoa ennen tarvetta.
- Hoidettava voi olla kerran viikossa päivätoiminnassa, joka maksaa 11,50 €/kerta. Kyydit päivätoimintaan on maksettava itse ja paikka anottava erillisellä hakemuksella.
- Omaishoidon lomittaja tulee kotiin hoitamaan hoidettavaa 5–8 tunniksi, josta päivämaksu on 11,50 €/päivä. Varaukset tehdään alussa omaishoidon palveluohjaajan kautta.
- Lakisääteisten vapaapäivien toteuttamiseksi Pieksämäen kaupunki myöntää yrittäjäpalveluseteleitä: Vapaapäivän setelin arvo on 88,50 €/vapaapäivä, joita omaishoitaja voi saada 3 kpl kuukaudessa. Erillistä kotihoidon maksua ei seteleistä enää tule. Tästä nettisetelistä (palse.fi) sovitaan aina omaishoidon palveluohjaajan kanssa, joka tekee siitä päätöksen nettiin, josta se tulostetaan asiakkaalle. Asiakas voi vlaita haluamansa yrittäjän Pieksämäen kaupungin hyväksymistä yrittäjistä (palse.fi). Setelit voi käyttää kokonaan tai vain osan niistä.
- Omainen tai läheinen voi tehdä omaishoidon vapaapäiviä perhehoitona kotona. Kysymyksessä on lyhytaikainen perhehoito, joka voi olla osavuorokautista (esim. 8 tuntia päivällä tai 12 tuntia yöllä), siitä korvaus on 35 €/kerta. Perhehoito, joka kestää vuorokauden tai kauemmin, korvaus on 50,00–60,00 €/vrk riippuen hoidettavan kunnosta.

Palvelu- ja hoitosuunnitelma:

Omaishoidon tuesta laaditaan yhdessä hoitajan ja hoidettavan kanssa palvelu- ja hoitosuunnitelma, joka liitetään omaishoitosopimukseen. Palvelu- ja hoitosuunnitelmaan on kirjattava ainakin:

- Omaishoitajan antama hoito ja sisältö
- hoidettavalle tarpeellisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen määrä ja sisältö
- Omaishoitajan hoitotehtävää tukevien sosiaalihuollon palvelujen määrä ja sisältö
- miten hoidettavan hoito järjestyy hoitajan vapaan, terveydenhoitoon liittyvien käyntien tai muun poissaolon aikana.

Hoitajalla on velvollisuus tiedottaa omassa toimintakyvyssään ja hoidettavan toimintakyvyssä tapahtuvista muutoksista omaishoidon palveluohjaajalle.

Omaishoitosopimus:

Omaishoidon tuesta laaditaan sopimus Pieksämäen kaupungin ja omaishoitajan välille. Sopimuksen tulee sisältää ainakin seuraavat tiedot:

- hoitopalkkion määrä ja maksutapa
- omaishoitajan oikeus lakisääteisiin vapaapäiviin
- suunnitelma siitä kuinka vapaapäivät järjestetään
- määräaikaisen sopimuksen kesto
- tiedot hoitopalkkion maksamisesta hoidon keskeytyessä hoitajasta johtuvasta syystä tai hoidettavasta johtuvasta muusta kuin terveydellisestä syystä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut ovat samat kuin muillakin kuntalaisilla.

Omaishoidon tuen päättyminen:

Omaishoidon tuki päättyy ilman irtisanomista sen kuukauden loppuun, jolloin hoidettava siirtyy laitoshoitoon tai menehtyy. Kunta voi irtisanoa omaishoidonsopimuksen kahden kuukauden irtisanomisajalla ja hoitaja yhden kuukauden irtisanomisajalla.

Jos sopimuksen jatkaminen vaarantaa hoidettavan tai hoitajan terveyden tai turvallisuuden, tulee sopimus purkaa välittömästi.

Omaishoitajan tukeminen:

Omaishoidon tuen päätöksessä on palveluohjaajan puhelin ja osoitetiedot, johon voi soittaa virka-aikaan. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöt tukevat omaishoitajaa hoitotyössä antamalla ohjausta ja neuvontaa. Pieksämäen kaupunki järjestää yhdessä seurakunnan ja omaishoitajat Ry:n kanssa virkistyspäivän vuosittain.

Omaishoitajat ja Läheiset Liitto ry. on omaishoitajien ja heidän hoidettaviensa edunvalvonta- ja tukijärjestö, joka järjestää koulutusta ja omaishoitajalomia yhteistyössä sosiaalisten lomajärjestöjen kautta (www.omaishoitajat.fi).

Pieksämäen Omaishoitajat ry. tukee omaishoitajia ja pitää kerhotoimintaa yhdessä seurakunnan kanssa (puh. 050 597 8836). Kaupunki tukee Pieksämäen Omaishoitajat Ry:tä.

Omaishoitajilla on mahdollisuus käydä terveystarkastuksissa tarpeen mukaan. Omaishoitaja saa veloituksetta määrättyjä hoitoon liittyviä tuotteita (käsineet, poikkilakanat, ruokalaput ja pesulaput).

Toimintaohjeen voimaantulo

Tämä toimintaohje on tullut voimaan 1.1.2017.